

Úřad práce v Jihlavě
Brtnická 21, 586 01 Jihlava

☎: 567 128 111

✉: jihlava@ji.mpsv.cz

w : http://portal.mpsv.cz/sz/local/ji_info

**Analýza stavu
a vývoje trhu
práce v kraji
Vysočina za rok
2008**

Osnova analýzy stavu a vývoje trhu práce za rok 2008

I. CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE

I.1 Úvod - specifikace kraje, základní informace + mapka

I.2 Ekonomická, sociální a demografická situace

I.3 Silné stránky kraje

I.4 Slabé stránky kraje

II. ZAMĚSTNANOST

II.1 Celková zaměstnanost

II.2 Zaměstnanost u vybraných nejvýznamnějších zaměstnavatelů, kteří zaznamenali nejvýraznější personální pohyb (nárůst, úbytek)

II.3 Zaměstnanost v zahraničních a mezinárodních společnostech

II.4 Volná pracovní místa

III. NEZAMĚSTNANOST

III.1 Základní charakteristika vývoje nezaměstnanosti

III.2 Tok nezaměstnanosti

III.3 Struktura uchazečů o zaměstnání (vzdělání, věk, délka evidence, KZAM)

III.4 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání

III.4.1 Absolventi škol a mladiství

III.4.2 Osoby se ZP

III.5 Ohrožené mikroregiony v jednotlivých okresech

IV. CIZINCI NA TRHU PRÁCE

V. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

V.1 Vynaložené finanční prostředky na APZ

V.2 Nově vytvořená pracovní místa v rámci jednotlivých nástrojů APZ

V.3 Rekvalifikace

VI. PROGNOZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ

VI.1 Předpokládaný vývoj v kraji - očekávané ovlivňující celorepublikové a místní faktory

VI.2 Nejvíce ohrožené skupiny uchazečů o zaměstnání a situace v nejhroženějších mikroregionech

VI.3 Dvě varianty možného vývoje nezaměstnanosti

VII. DOPORUČENÍ

Celková charakteristika kraje

I.1 Úvod - specifikace kraje, základní informace + mapa

3. prosince 1997 schválil senát parlamentu České republiky ústavní zákon č. 347/1997Sb. o zřízení vyšších územně samosprávných celků. Jako jeden ze čtrnácti nových krajů byl vytvořen i kraj Jihlavský, o jehož zřízení se vedla pravděpodobně největší polemika. Tvořilo jej území okresů Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou. Od 31. května 2001 nabyl platnost ústavní zákon č. 176/2001 Sb., podle kterého se název Jihlavského kraje změnil a podle kterého je dnes oficiálním názvem kraj "Vysočina".

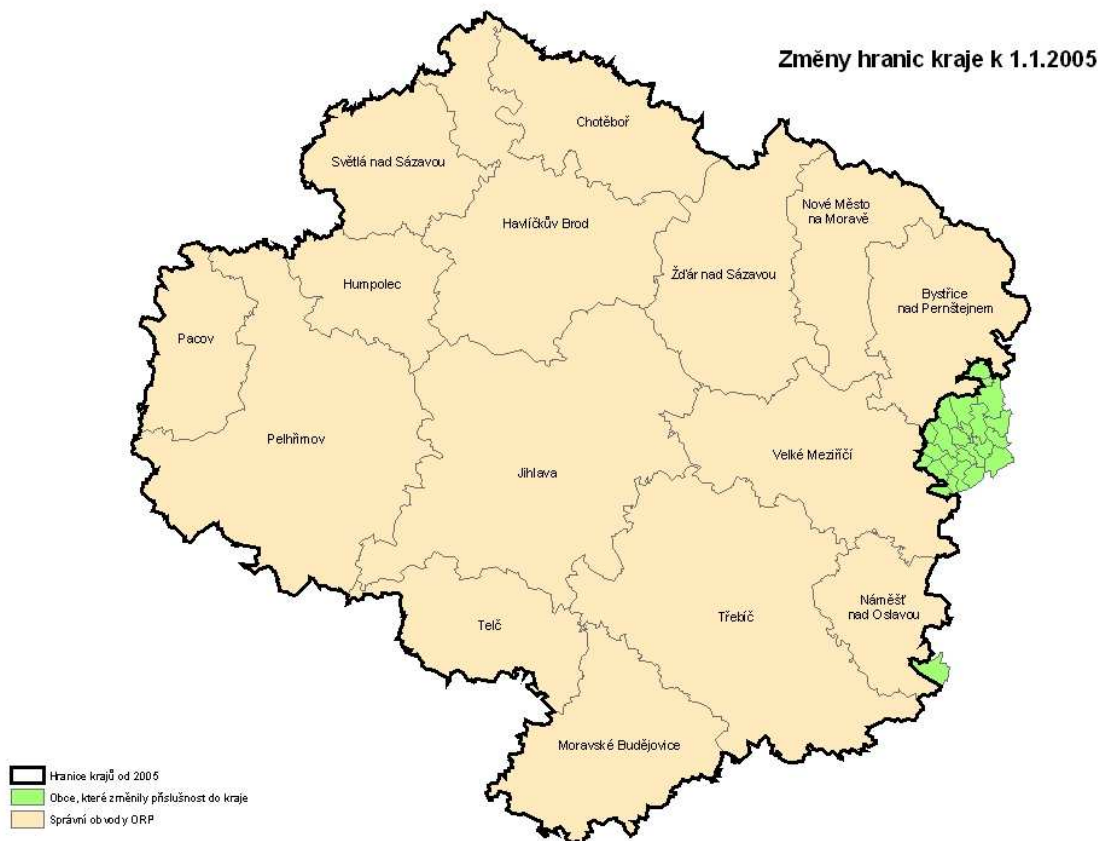

Rozlohou 6 796 km² (od 1.1.2005), tedy 8,62 % rozlohy ČR se řadí na 5. místo v ČR a je jedním ze tří vnitrozemských krajů. Nejvýše položený bod je vrch Javořice v Javořické vrchovině na jihu okresu Jihlava s výškou 837 m n. m. Nejnižší bod cca 239 m n. m. je na jihovýchodě okresu Třebíč v místě, kde řeka Jihlava opouští jeho území. Na území kraje jsou dvě chráněné krajinné oblasti - Žďárské vrchy a Železné Hory. Vrch Melechov na území okresu Havlíčkův Brod je v některých pramenech označován za geografický střed Evropy.

Území kraje Vysočina se administrativně člení na 5 okresů, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a 26 obvodů pověřených obecních

úřadů (POÚ). Základní samosprávnou jednotkou jsou obce, kterých je v kraji 704 (stav k 1. lednu 2005). Průměrná populační velikost obce na Vysočině je 725 obyvatel, což je nejméně ze všech krajů ČR. V kraji jsou nejčastěji zastoupeny obce s počtem obyvatel menším než 500. Statut města má v současnosti 34 obcí kraje, což je v rámci ČR vzhledem k velikosti kraje mírně podprůměrné.

Od 1.1.2005 došlo také ke změně celkové velikosti kraje Vysočina: 25 obcí přešlo do Jihomoravského kraje. Tím se zmenšila rozloha kraje o cca 13 tisíc hektarů a současně se snížil počet obyvatel kraje o asi 7 000 osob.

V rámci střední Evropy, respektive Evropy je poloha kraje Vysočina poměrně exponovaná. Území kraje je součástí hlavní střeoevropské urbanizované osy (Berlín - Praha - Vídeň / Bratislava - Budapešť), která je v širším kontextu součástí hlavní komunikační spojnice severní Evropy a Skandinávie s jihovýchodní Evropou a západní Asií. Exponovanost polohy je zvláště patrná průběhem komunikací evropského významu, především dálnicí D1 (v síti evropských silnic označení E 50 a E 65), železnicí (Berlín - Praha - Havlíčkův Brod - Břeclav - Vídeň / Bratislava) a silnicí I/38 (Jihlava - Znojmo - Vídeň, v síti evropských silnic označení E 59).

Vzhledem k hlavním koncentracím obyvatelstva, výroby a služeb v rámci státu je však poloha kraje jen průměrná až podprůměrná. Územně je poměrně vzdálený od všech jedenácti hlavních sídelních aglomerací ČR. Nejbližší z nich je brněnská, která jako taková oživuje východní části regionu. Dalšími zdroji exponovanosti jsou zejména hlavní dopravní osy, vedle zmíněných také další prvořadě spojnice aglomerací ČR. Je to především železnice Brno - Třebíč - Jihlava - Veselí nad

Lužnicí - České Budějovice, silnice I/23 Brno - Třebíč - Telč - České Budějovice, silnice I/38 Jihlava - Havlíčkův Brod - Kolín aj. Většina komunikací nadregionálního významu sleduje směr severozápad - jihovýchod, resp. západ - východ, což odpovídá směru zmíněné evropské urbanizované osy, zatímco hospodářsky významnější komunikace v kolmém směru v území chybějí. Nespornou výhodou kraje je centrální poloha v rámci ČR (na území kraje leží populační střed ČR).

Ke konci roku 2008 bylo v kraji podchyceno ve statistickém Registru ekonomických subjektů, kde jsou evidována všechna vydaná identifikační čísla organizací, 101 703 subjektů. V rámci ČR se tak Vysočina umístila před Karlovarským krajem na předposledním místě, což vzhledem k počtu obyvatel svědčí o trvale nízkém stupni podnikatelských aktivit. Nejvíce ekonomických subjektů v kraji vykázal okres Žďár nad Sázavou (23 383) a nejméně okres Pelhřimov (15 426).

V okrese Jihlava má i dnes trvale významné místo největší zaměstnavatel v kraji Vysočina průmyslový podnik společnosti Bosch, s.r.o., který zaměstnává pracovníky ze všech okolních okresů. Čelní místo mezi firmami zaujímá také jihlavská společnost Automotive Lighting, která vznikla v roce 1999 vyčleněním z firmy Bosch Diesel. Významnými zaměstnavateli v okrese Žďár nad Sázavou jsou společnosti strojírenská firma ŽDAS státní podnik DIAMO, zabývající se těžbou uranové rudy. V okrese Třebíč stále dominuje mezi průmyslovými podniky Jaderná elektrárna Dukovany. Nejpříznivější hospodářské ukazatele vykazuje v okrese Pelhřimov mimo jiné firma Zexel Valeo Compressor Europe s.r.o., vyrábějící kompresory. Rozhodující podniky v okrese Havlíčkův Brod jsou PLEAS, a.s., GCE, s.r.o. a Futaba Czech, s.r.o..

Zahraniční kapitálová účast v podnicích kraje Vysočina se podílí na hospodářské základně kraje, především v průmyslové výrobě. V současnosti se právě tyto podniky se zahraniční účastí řadí i přes masivní snižování počtů pracovníků k významným zaměstnavatelským a hospodářským subjektům. Nejvíce zahraničních vlastníků či spoluvlastníků je ze SRN, dále Rakouska, Nizozemí, Francie, Švýcarska, Švédska, Japonska, USA a Itálie.

Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla v roce 2000 v kraji Vysočina výše 11 721,-- Kč; o rok později v roce 2001 dosáhla průměrné výše 12 838,-- Kč, v roce 2002 dosáhla průměrné výše 13 441,-- Kč, v roce 2003 se zvýšila na průměrnou výši 14 941,-- Kč, v roce 2004 vzrostla průměrná mzda na 16 025,-- Kč, v roce 2005 stouply průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců na 16 294,-- Kč, v roce 2006 na 17 622,-- Kč a v roce 2007 na 19 421,-- Kč. V posledním sledovaném roce 2008 vzrostla průměrná měsíční hrubá nominální mzda na 20 616,-- Kč. Meziročně tak vzrostla o 8,7 %, což je po Praze druhý nejvyšší růst v rámci krajů České republiky. I přesto je stále průměrný plat na Vysočině o téměř 3 000 Kč nižší než průměrná mzda v České republice, která dosáhla v roce 2008 částky 23 542 Kč.

K 1. lednu 2008 žilo na Vysočině 513 677 obyvatel, což představuje čtvrtou nejnižší lidnatost mezi kraji ČR. Ženy z toho tvoří 50,5 %. V roce 2007 se mírně zvýšil počet narozených dětí, ale přibýlo rozvodů.

Kraj Vysočina je atraktivním z hlediska jeho celoročního turistického využití. Nabízí dobré příležitosti pro pobytovou zimní i letní turistiku a návštěvu hodnotných kulturně-historických památek. Velmi příznivá je z tohoto hlediska i tranzitní poloha na osách Praha-Brno-Vídeň, Praha-Jihlava, což činí kraj velmi dobře dosažitelný. Budoucnost turistiky a cestovního ruchu vůbec na Vysočině bude bezpochyby patřit různým formám klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky (ta je zatím reprezentována spíše ojediněle agrofarmami, jako např. Bezděčín, Horní Dubenky,

Lovětín, Mrákotín, Chaloupky, Jimramovské Pavlovice, Dolní Sokolovec, Vysoké, Borovná, Věncov aj.) a městské turistice.

Na území kraje Vysočina se nachází 2 z celkového počtu 7 památek České republiky zapsaných v UNESCO. Je to městská památková rezervace Telč a národní kulturní památka Santiniho poutní kostel Zelená hora u Žďáru nad Sázavou. V kraji dominuje středně náročná i pohybová turistika s významnou letní sezónou (zejména rekreační potenciál kolem řek Sázavy, Doubravky, údolí řeky Jihlavy - např. v lokalitách Pávov, Rantířov, údolí řek Svratky a Oslavy; za zmínku stojí četné rybníky jako Velké Dářko, nádrže na Trnávce, Dalešická nádrž).

Silniční síť pokrývá území regionu celkem uspokojivě a to z hlediska trasování silničních tahů jak v severojižním tak ve východozápadním směru. Hlavní dopravní tah, dálnice D-I, není pouze dopravním propojením, ale především dominantním rozvojovým prvkem, který v souvislosti s podporou energetické a vodohospodářské infrastruktury v tomto pásu znamená základní rozvojovou příležitost regionu. Ovšem podstatnou současnou slabinou silniční sítě na Vysočině je neexistence silničních obchvatů u většiny měst.

Kraj Vysočina eviduje celkem 42 mikroregionů a svazků obcí. V současné době početně vyjádřeno Jihlavský okres zahrnuje 10 mikroregionů a svazků obcí, Havlíčkobrodsko 7 mikroregionů, na Pelhřimovsku se nachází 8 mikroregionů, okres Třebíč má 11 mikroregionů a ve Žďárském okrese je 6 mikroregionů a sdružení nebo svazků obcí.

I.2 Ekonomická, sociální a demografická situace

Tabulka 1 - Vývoj počtu trvale bydlících obyvatel

	31.12.2006	31.12.2007
počet obyvatel celkem	511 645	513 677
z toho ženy	258 302	259 125
z toho věková kategorie: 0 - 14 let	76 939	75 902
15 – 64 let	359 781	361 414

I.3 Silné stránky kraje

- nadprůměrně kvalitní a čisté životní prostředí, což z kraje činí mimo jiné i turisticky atraktivní oblast a tím se zde naskytá příležitost pro tvorbu nových pracovních míst v sektoru služeb, což je v souladu s evropským i světovým trendem
- z dopravního hlediska velmi výhodná pozice v rámci České republiky
- ve srovnání s jinými kraji České republiky je zde poměrně příznivá věková struktura obyvatelstva
- kraj Vysočina se mimo jiné vyznačuje i nejvyšší střední délkou života mužů i žen v České republice
- z hlediska zaměstnanosti se zde trvale projevuje výhodnost tradičně strojírenské oblasti, kdy největšími zaměstnavateli jsou právě silné strojírenské firmy, které zajišťují zaměstnanost velkému procentu práceschopného obyvatelstva v kraji

I.4 Slabé stránky kraje

- rozdrobená sídelní struktura s vysokým podílem malých obcí a v souvislosti s tím i horší dopravní obslužnost
- největší podíl zaměstnanosti v oblasti zemědělství a naopak stále nejnižší podíl zaměstnaných ve službách
- nejnižší podíl obyvatelstva ve věku 14 – 64 let
- jedna z nižších průměrných mezd v České republice
- výše uvedená poněkud jednostranná výhoda zájmu o rozvinuté strojírenství se při změně tohoto trendu v druhé polovině roku 2008 stala pastí a dramaticky zvýšila nezaměstnanost v celém regionu kraje Vysočina

II. ZAMĚSTNANOST

II.1 Celková zaměstnanost

Tabulka 2 - Vývoj počtu zaměstnavatelů

Zaměstnavatelé	stav k	
	31.12.2007	31.12.2008
zaměstnavatelé se stavem nad 25 zaměstnanců	1 343	1 324
zaměstnavatelé v drobném a středním podnikání (se stavem do 25 zaměstnanců)	8 878	8 931
celkový počet zaměstnavatelů	10 221	10 255

Tabulka 3 - Vývoj počtu zaměstnanců a OSVČ

Zaměstnanci a OSVČ	stav k	
	31.12.2007	31.12.2008
zaměstnanci u firem se stavem nad 25 zaměstnanců	140 119	131 534
zaměstnanci u drobných a středních firem (se stavem do 25 zaměstnanců)	44 915	44 494
osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)	38 236	39 266
celková zaměstnanost (zaměstnanost u firem všech velikostních kategorií + OSVČ)	223 270	215 294

II.2 Zaměstnanost u vybraných nejvýznamnějších zaměstnavatelů, kteří zaznamenali nejvýraznější personální pohyb (nárůst, úbytek)

Tabulka 4 – Vývoj počtu zaměstnanců

Havlíčkův Brod

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Sklo Bohemia, a.s.
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba olovnatého a draselného užitkového, uměleckého a osvětlovacího skla; broušení a leptání skla
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	1 264 0
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	V měsíci říjnu byl ÚP informován o záměru zastavení a omezení některých výrobních činností. Následně však došlo k úplnému zastavení výroby. Dne 18.11.2008 ukončilo 285 zaměstnanců pracovní poměr podle § 54 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Pracovní poměry (výpovědi z organizačních důvodů) ostatních pracovníků skončí k 31.1.2009.

Jihlava

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	MOTORPAL,a.s
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla a jejich motory
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	1 000 až 1 499 500 až 999
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Pokles o 168 zaměstnanců, v prosinci nucené odstavky výroby

Pelhřimov

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Agrostroj Pelhřimov, a.s.
předmět činnosti (podrobněji):	strojírenský podnik, výrobce zemědělských strojů
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	Pelhřimov 1 000 až 1 499 1 000 až 1 499
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Podnik s ryze českým kapitálem, má 2 provozovny: Pelhřimov a Počátky. V souvislosti s probíhající ekonomickou recesí nedosáhl v roce 2008 plánovaného stavu zaměstnanců, omezuje agenturní zaměstnance. Za účelem zajištění ekonomické a finanční stability firmy předpokládá v roce 2009 snížení stavu svých zaměstnanců na 1100 k 31.12.2009

Třebíč

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	UNIPLET, a.s.
předmět činnosti (podrobněji):	výroba pletacích strojů
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	250 až 499 100 až 199
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	<p>Na začátku roku 2008 rozhodlo vedení o hromadném propuštění cca 105 zaměstnanců. Důvodem, uvedeným v oznámení úřadu práce, bylo „zhoršení ekonomické situace vzniklé prudkým propadem kurzu dolaru vůči české koruně“.</p> <p>Další hromadné propouštění zaměstnanců bylo oznámeno začátkem druhého pololetí roku 2008. Uvedeným důvodem v oznámení, zaslaném úřadu práce, byl pokračující posilující kurz koruny a zároveň další oslabování kurzu dolaru. Z původního záměru propustit 95 zaměstnanců, bylo nakonec v září 2008 předáno pracovníkům 70 výpovědí.</p>

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	MOTORPAL a.s.
předmět činnosti (podrobněji):	výroba vstřikovacího zařízení vznětových motorů a jejich komponentů
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	250 až 499 250 až 499
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	<p>Ke konci roku v souvislosti s poklesem zakázek neprodoužila společnost pracovní poměr zaměstnancům s pracovní smlouvou na dobu určitou.</p> <p>V roce 2009 firma propustí ve výrobní jednotce v Jemnici cca 130 zaměstnanců. Pracovní místa budou rušena v období od 1.5.2009 do 30.9.2009. Důvodem uvedeným v oznámení úřadu práce je omezení odbytu výrobků firmy.</p>

Žďár nad Sázavou

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Sporten a.s.
předmět činnosti (podrobněji):	výroba lyží
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	100 až 199 100 až 199
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Vzhledem k malému odbytu zboží útlum výroby, snížení stavu pracovníků o cca 30-40 osob

II.3 Zaměstnanost u vybraných nejvýznamnějších zahraničních a mezinárodních společností

Tabulka 5 – Vývoj počtu zaměstnanců

Havlíčkův Brod

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Futaba Czech, s.r.o.
sídlo:	H.Brod
předmět činnosti (podrobněji):	Všeobecné strojírenské činnosti, výroba dílů k motorovým vozidlům
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007	1 000 až 1 499
rok 2008	1 000 až 1 499
země zahraničního partnera:	Japonsko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Stabilní stav a nárůst zaměstnanců

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	PLEAS a.s.
sídlo:	H.Brod
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba a prodej prádla a pletených textilních výrobků
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007	500 až 999
rok 2008	500 až 999
země zahraničního partnera:	Švýcarsko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Firma uzavřela celou svoji konfekční provozovnu v Chotěboři. Všech 127 zaměstnanců provozovny bylo propuštěno a jejich výpovědní lhůta skončila k 30.11.2008. Základním důvodem tohoto rozhodnutí bylo výrazné snížení objemu výrobních zakázek na rok 2009.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	GCE, s.r.o.
sídlo:	Chotěboř
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba kovových konstrukcí, svařovací technika
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007	500 až 999
rok 2008	500 až 999
země zahraničního partnera:	Švédsko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Stabilní stav a nárůst zaměstnanců

Jihlava

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	BOSCH DIESEL s.r.o.
sídlo:	Pávov č.p. 121, 586 01 Jihlava
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla a jejich motory
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	> 6 000 > 5 000
země zahraničního partnera:	SRN
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Největší zaměstnavatel okresu, v rámci hromadného propouštění propustí 441 zaměstnanců, v prosinci nucené odstávky výroby

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Automotive Lighting, s.r.o.
sídlo:	Pávov č.p. 113, 586 01 Jihlava
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba elektrického a elektronického zařízení pro motorová vozidla
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	1 500 až 4 999 1 000 až 1 499
země zahraničního partnera:	Itálie
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Druhý největší zaměstnavatel okresu, pokles zaměstnanců o 376 osob, v prosinci nucené odstávky výroby

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Moravské kovárny, a.s.
sídlo:	Hruškové Dvory 44, Jihlava
předmět činnosti (podrobněji):	Kování, lisování, ražení, válcování a protlačování kovů, prášková metalurgie
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	500 až 999 500 až 999
země zahraničního partnera:	Rakousko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Firma nahlásila hromadné propouštění 150 zaměstnanců v průběhu 1. Q 2009

Pelhřimov

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Valeo Compressor Europe s.r.o.
sídlo:	Humpolec, CTP 1 571
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba kompresorů do klimatizací osobních automobilů
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	Pelhřimov 500 až 999 500 až 999
země zahraničního partnera:	Japonsko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Z důvodu celosvětové hospodářské krize a omezení automobilového průmyslu došlo ve firmě v roce 2008 k velkému poklesu o cca 300 zaměstnanců. Pro rok 2009 firma očekává další propouštění – výhled je 550 zaměstnanců k 31.12.2009

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Edscha Bohemia s.r.o.
sídlo:	Masarykova 701, Kamenice nad Lipou
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba dílů pro automobilový průmysl
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	Pelhřimov 250 až 499 250 až 499
země zahraničního partnera:	Spolková republika Německo
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Firma je součástí mezinárodního koncernu Edscha AG, v ČR působí 11 let, má vlastní vývoj. Je zaměřena na strojírenskou výrobu pro automobilový průmysl – dodavatel pro T.P.C.A., Škoda Auto, Porsche. Vzhledem k situaci, která od konce roku 2008 panuje v automobilovém průmyslu, firma nedokáže objektivně odhadnout vývoj pro rok 2009. V současné době stabilizovaný stav.

Třebíč

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	MANN + HUMMEL (CZ) s.r.o.
sídlo:	Nová Ves 66, 675 21 Okříšky
předmět činnosti (podrobněji):	výroba filtrů pro spalovací motory, kompresory
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	500 až 999 500 až 999
země zahraničního partnera:	Německo
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	V souvislosti s poklesem zakázek byla společnost ke konci roku nucena zaměstnancům, kteří měli uzavřený pracovní poměr na dobu určitou, tento pracovní poměr neobnovit. Opatření se týkalo cca 50 zaměstnanců.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	FRAENKISCHE CZ s.r.o.
sídlo:	Nová Ves 66, 675 21 Okříšky
předmět činnosti (podrobněji):	výroba plastových a pryžových výrobků
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	200 až 249 200 až 249
země zahraničního partnera:	Německo
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	V souvislosti se snížením objemu zakázek firma od prosince 2008 poskytuje dle § 209 odst. 3 ZP náhradu mzdy v nižší částce 60-ti zaměstnancům. Náhradu mzdy v nižší částce bude vyplácet do konce měsíce června 2009.

Žďár nad Sázavou

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	ARROW International CR a.s.
sídlo:	Žďár nad Sázavou
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba katetrů a sterilních zdravotnických pomůcek
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	200 až 249 250 až 499
země zahraničního partnera:	USA
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Přesunem výroby z Hradce Králové do Žďáru nad Sázavou došlo v návaznosti na plný rozjezd provozu k nárůstu zaměstnanců.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Cooper-Standard Automotive ČR s.r.o.
sídlo:	Žďár nad Sázavou
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba autokomponentů
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	500 až 999 500 až 999
země zahraničního partnera:	U.K.
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	V roce 2008 vzhledem k poptávce se společnosti dařilo a z tohoto důvodu firma navýšila počet zaměstnanců o cca 150 osob.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Draka Kabely, s.r.o.
sídlo:	Velké Meziříčí
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba elektrických vodičů
počet zaměstnanců v okrese: rok 2007 rok 2008	500 až 999 500 až 999
země zahraničního partnera:	Holandsko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Po dlouhodobém růstu vzhledem k nedostatku zakázek došlo u firmy k omezení výroby a následnému snížení počtů zaměstnanců

II.4 Volná pracovní místa

Tabulka 6 - Počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání

ISCED97	31.12.2007			31.12.2008		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo
bez vzdělání a neúplné základní	17	520	0,0	13	2	6,5
základní vzdělání	3 443	2 021	1,7	3 573	1 008	3,5
nižší střední vzdělání	9	9	1,0	10	10	1,0
nižší střední odborné	274	7	39,1	329	6	54,8
střední odborné s výuč.listem	7 543	2 436	3,1	8 456	910	9,3
stř. nebo stř.odb. bez mat. i výuč. listu	165	41	4,0	162	4	40,5
ÚSV	439	22	20,0	465	32	14,5
ÚSO s vyučením i maturitou	761	135	5,6	977	63	15,5
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	2 791	388	7,2	3 021	271	11,1
vyšší odborné vzdělání	127	16	7,9	167	14	11,9
bakalářské vzdělání	72	3	24,0	107	3	35,7
vysokoškolské	543	166	3,3	562	91	6,2
doktorské	18	0	0,0	32	0	0,0
celkem	16 202	5 764	2,8	17 874	2 414	7,4

KOMENTÁŘ:

ještě ve 3.Q. byl v kraji Vysočina největší zájem o všechny strojírenské profese ve všech typech vzdělání: od strojírenských dělníků se základním vzděláním přes pracovníky vyučené snad ve všech strojírenských oborech přes střední technické kádry až k vysokoškolsky vzdělaným specialistům. Současně největší zájem o tyto pracovníky byl v okresech Jihlava (firma Bosch Diesel, Automotive Lighting, Motorpal Jihlava), Pelhřimov (Zexel Valeo Compressor Czech), Havlíčkův Brod (TPCA, Futaba), ale i Třebíč a Žďár nad Sázavou. Bohužel postupující ekonomická finanční krize tento trend nejen zastavila, ale ve své podstatě obrátila na druhou stranu, to znamená, že ke konci roku byl naopak o tyto profese v kraji Vysočina zájem nejmenší. V některých oblastech, jako například na Havlíčkovsku, Jihlavsku a Pelhřimovsku byl do konce roku 2008 stále ještě zájem například o textilní pracovníky, řidiče, stavebníky převážně dělnických profesí a pracovníky ve službách.

Bohužel prognózovaný trend vývoje nezaměstnanosti jasně naznačuje, že tato situace se v nejbližším období změní i v těchto profesích a že pokles zájmu o zaměstnance se rozšíří napříč celým oborovým spektrem.

III. NEZAMĚŠTNANOST

III.1 Základní charakteristika vývoje nezaměstnanosti

Tabulka 7 – Vývoj nezaměstnanosti

Nezaměstnaní, VPM a MN	stav k			
	celkem		ženy	
	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008
evidovaní uchazeči o zaměstnání celkem	16 202	17 874	8 736	9 278
z toho dosažitelní	15 233	17 082	8 129	8 791
volná pracovní místa	5 764	2 414	-	-
uchazeči připadající na 1 VPM	2,8	7,4	-	-
uchazeči pobírající podporu v nezaměstnanosti	5 998	8,407	2 773	3 896
míra nezaměstnanosti (v %)	5,6	6,3	7,0	7,7

Pozice kraje v rámci České republiky:

V porovnání v rámci České republiky byl k 31.12.2008 kraj Vysočina opět jako v předešlých dvou letech na 7. místě (v roce 2001 na 9. místě, v roce 2002 a 2003 na 6. místě, v roce 2004 na 8. místě, v roce 2005, 2006 a 2007 na 7. místě) s průměrnou mírou nezaměstnanosti 5,2 % (průměrná míra nezaměstnanosti byla v České republice v roce 2007 6,6 %). Průměrný počet uchazečů na 1 volné pracovní místo byl v roce 2008 3,5, což je proti roku 2007 nárůst o 0,2. Tento nárůst v kontextu celého roku by byl poměrně zanedbatelný, ovšem způsobil ho razantní pokles volných pracovních míst v posledních měsících roku 2008 a to v každém případě naznačuje pokračování rychlého zhoršování situace v nabídce volných pracovních míst v dalších obdobích. Proti průměrnému počtu uchazečů na volné pracovní místo v České republice je počet uchazečů na 1 volné pracovní místo v kraji Vysočina o cca 1,1 vyšší.

III.2 Tok nezaměstnanosti

Tabulka 8 – Tok nezaměstnanosti

	celkem			ženy		
	nově evidovaní	vyřazení	umístění	nově evidované	vyřazené	umístěné
za rok 2007	26 754	30 592	22 319	12 853	13 806	11 249
za rok 2008	28 917	20 397	19 501	13 781	9 656	9 651

Komentář:

Jedním ze dvou hlavních zdrojů nezaměstnanosti v kraji Vysočina jsou každoročně většinou dočasně propuštění sezónní zaměstnanci ze zemědělství, lesnictví, stavebnictví a služeb. Patří mezi ně zaměstnanci se smlouvami na dobu určitou (hlavně u stavebních, zemědělských a lesnických firem a ve službách), dále zaměstnanci dotovaní úřady práce v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, např. na veřejně prospěšných pracích, a v neposlední řadě i osoby samostatně výdělečně

činné, kteří přes zimní měsíce svoje podnikatelské aktivity pozastavují. Tito uchazeči většinou odcházejí z evidencí úřadů práce s příchodem teplého počasí.

Druhým zdrojem nezaměstnanosti obecně byli zaměstnanci propouštění z důvodu organizačních změn u bývalého zaměstnavatele. V menší míře se mohlo jednat o likvidaci celých menších firem nebo šlo o restrukturalizaci počtů zaměstnanců u větších firem. Tento stav se ale prudce změnil ke konci roku, kdy se začaly projevovat důsledky světové finanční krize.

Hlavní atributy vývoje nezaměstnanosti od července do konce roku 2008 v kraji Vysočina:

- *hroutící se sklářský průmysl (Havlíčkovobrodsko – sklárny Bohemia)*
- *propad firem z automobilového průmyslu (Jihlavsko – Bosch, s.r.o., Automotive Lighting, s.r.o., Motorpal, a.s. a další)*
- *propouštění ve firmách napříč celým oborovým spektrem – v první fázi hlavně z firem, propojených v rámci automobilového průmyslu jak v kraji Vysočina, tak i mimo tohoto kraje, později i firem, jejichž činnost není s tímto průmyslem provázána*
- *zaměstnavatelé začínají ve velkém rozsahu využívat § 209, odst. 3 ZP - Poskytování náhrady mzdy v nižší částce*
- *trvale rostoucí nezaměstnanost (od července 2008 do prosince 2008 nárůst o cca 3 700 nových uchazečů o zaměstnání)*
- *prudký pokles nabídky volných pracovních míst (ve sledovaném období pokles o 2 200 VPM)*

Dalšími, v rámci dnešní situace poměrně méně významnými zdroji nezaměstnanosti v kraji Vysočina jsou nezaměstnanosti ohrožené skupiny jako uchazeči nad 50 let věku, občané se zdravotním postižením, matky dětmi do 15 let věku, uchazeči z průmyslově méně rozvinutých oblastí (nedostatek pracovních příležitostí, špatné dopravní spojení) a další.

III.3 Struktura uchazečů o zaměstnání (vzdělání, věk, délka evidence, KZAM)

Tabulka 9 - Vzdelanostní struktura uchazečů o zaměstnání (ISCED 97)

stupeň vzdělání	stav k							
	celkem				ženy			
	31.12.2007		31.12.2008		31.12.2007		31.12.2008	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
bez vzdělání a neúplné základní	17	0,1	13	0,1	8	0,1	7	0,1
základní vzdělání	3 443	21,3	3 573	20,0	1 966	22,5	2 031	21,9
nižší střední vzdělání	9	0,1	10	0,1	8	0,1	8	0,1
nižší střední odborné	274	1,7	329	1,8	131	1,5	153	1,6
střední odborné s výuč.listem	7 543	46,6	8 456	47,3	3 576	40,9	3 874	41,8
stř. nebo stř.odb. bez mat. i výuč. listu	165	1,0	162	0,9	135	1,5	126	1,4
ÚSV	439	2,7	465	2,6	288	3,3	303	3,3
ÚSO s vyučením i maturitou	761	4,7	977	5,5	380	4,3	436	4,7
ÚSO s maturitou (bez vyuč.)	2 791	17,2	3 021	16,9	1 874	21,5	1 900	20,5
vyšší odborné vzdělání	127	0,8	167	0,9	86	1,0	120	1,3
bakalářské vzdělání	72	0,4	107	0,6	44	0,5	65	0,7
vysokoškolské	543	3,4	562	3,1	234	2,7	244	2,6
doktorské	18	0,1	32	0,2	6	0,1	11	0,1
celkem	16202	100,0	17874	100,0	8 736	100,0	9 278	100,0

Tabulka 10 - Věková struktura uchazečů o zaměstnání

věk	stav k							
	celkem				ženy			
	31.12.2007		31.12.2008		31.12.2007		31.12.2008	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 19 let	700	4,3	831	4,6	327	3,7	345	3,7
20-24 let	1 889	11,7	2 315	13,0	877	10,0	1 021	11,0
25-29 let	1 766	10,9	2 006	11,2	889	10,2	901	9,7
30-34 let	2 061	12,7	2 209	12,4	1 275	14,6	1 276	13,8
35-39 let	1 710	10,6	1 985	11,1	1 083	12,4	1 223	13,2
40-44 let	1 694	10,5	1 795	10,0	1 022	11,7	1 065	11,5
45-49 let	1 746	10,8	1 910	10,7	1 030	11,8	1 134	12,2
50-54 let	2 421	14,8	2 523	14,1	1 447	16,6	1 485	16,0
55-59 let	1 865	11,5	1 972	11,0	770	8,8	814	8,8
nad 60 let	350	2,2	328	1,8	16	0,2	14	0,2
celkem	16 202	100,0	17 874	100,0	8 736	100,0	9 278	100,0

Tabulka 11- Délka evidence

Délka evidence	stav k							
	celkem				ženy			
	31.12.2007		31.12.2008		31.12.2007		31.12.2008	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 3 měsíců	5 360	33,1	7 763	43,4	2 214	25,3	3 279	35,3
3 – 6 měsíců	2 787	17,2	3 227	18,1	1 589	18,2	1 734	18,7
6 – 9 měsíců	1 406	8,7	1 474	8,2	805	9,2	848	9,1
9 – 12 měsíců	1 003	6,2	860	4,8	601	6,9	504	5,4
12 – 24 měsíců	1 792	11,1	1 550	8,7	1 130	12,9	1 008	10,9
nad 24 měsíců	3 854	23,8	3 000	16,8	2 397	27,4	1 905	20,5
celkem	16 202	100,0	17 874	100,0	8 736	100,0	9 278	100,0

Tabulka 12 – Průměrná délka evidence (ve dnech)

Délka evidence	stav k			
	celkem		ženy	
	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008
průměrná délka evidence evidovaných uchazečů	546	434	595	493
průměrná délka evidence vyřazených uchazečů	266	220	320	255

Tabulka 13 – Struktura uchazečů o zaměstnání podle Klasifikace zaměstnání (KZAM)

KZAM	stav k			
	31.12.2007		31.12.2008	
	abs.	v %	abs.	v %
tř. 1 – Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	129	0,8	130	0,7
tř. 2 – Vědečtí a odborní duševní pracovníci	720	4,4	761	4,3
tř. 3 – Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	1 471	9,1	1 607	9,0
tř. 4 – Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	1 368	8,4	1 519	8,5
tř. 5 – Provozní pracovníci ve službách a obchodě	2 377	14,7	2 524	14,1
tř. 6 – Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech	458	2,8	380	2,1
tř. 7 – Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři	3 016	18,6	3 469	19,4
tř. 8 – Obsluha strojů a zařízení	1 548	9,6	1 890	10,6
tř. 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	3 800	23,5	3 979	22,3
tř. 0 – Příslušníci armády	10	0,1	11	0,1
nezadáno	1 305	8,1	1 604	9,0
celkem	16 202	100,0	17 874	100,0

Tabulka 14 – Struktura uchazečů o zaměstnání podle Klasifikace zaměstnání (KZAM) - ŽENY

KZAM	stav k			
	31.12.2007		31.12.2008	
	abs.	v %	abs.	v %
tř. 1 – Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	44	0,5	41	0,4
tř. 2 – Vědečtí a odborní duševní pracovníci	406	4,6	430	4,6
tř. 3 – Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	847	9,7	807	8,7
tř. 4 – Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	1 110	12,7	1 187	12,8
tř. 5 – Provozní pracovníci ve službách a obchodě	1 976	22,6	2 009	21,7
tř. 6 – Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech	235	2,7	210	2,3
tř. 7 – Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři	718	8,2	831	9,0
tř. 8 – Obsluha strojů a zařízení	528	6,0	655	7,1
tř. 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	2 213	25,3	2 371	25,6
tř. 0 – Příslušníci armády	5	0,1	2	0,0
nezadáno	654	7,5	735	7,9
celkem	8 736	100,0	9 278	100,0

Komentář:

Stále nejvíce uchazečů v evidencích úřadů práce jsou pomocní a nekvalifikovaní pracovníci a dále poměrně velký počet uchazečů, kteří jsou vyučeni ve strojírenských oborech (kovodělníci), v textilním průmyslu (šičky, švadleny), ve stavebnictví (zedníci) a službách (kuchaři, číšníci, prodavači a dalších oborech).

Ze středoškolských oborů se nezaměstnanost dotýká především administrativních pracovníků a nižšího technického personálu (mistři, nižší administrativní pracovníci a podobně).

Havlíčkův Brod:

- pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
- skláři, prodavači, kvalifikovaní kovodělníci
- nižší administrativní pracovníci

Jihlava:

- uchazeči bez vzdělání (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci)
- strojírenští dělníci, textilní pracovnice (šičky, švadleny), stavební dělníci (zedníci, tesaři, montéři), prodavači
- nižší administrativní pracovníci

Pelhřimov:

- pomocní dělníci v průmyslu, stavebnictví a ve službách
- dělníci v textilní, kožedělné a strojírenské výrobě, zedníci, kameníci, mechanici-opraváři a řidiči, prodavači, kuchaři, číšníci a servírky
- administrativní pracovníci

Třebíč:

- pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, pomocní a nekvalifikovaní montážní a manipulační dělníci, pomocní a nekvalifikovaní pracovníci ve službách
- prodavači, kuchaři, servírky, číšníci, zedníci, kameníci a omítkáři, kvalifikovaní strojírenští dělníci všech druhů profesí, řidiči
- sekretářky, obchodní cestující a obchodní zástupci, skladoví úředníci, další nižší administrativní pracovníci

Žďár nad Sázavou:

- pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (uklízeči, vrátní, hlídači)
- řidiči, obsluha strojů a zařízení včetně montážních dělníků, zámečníci, kováři, nástrojaři, stavební dělníci, prodavači, obsluhující pracovníci (kuchaři, číšníci apod.)
- nižší úředníci a administrativa, obchodní zástupci, zdravotní sestry, učitelé, stavební, strojírenští a zemědělské technici, technici ICT a vedoucí pracovníci.

III.4 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání

III.4.1 Absolventi škol a mladiství

Tabulka 15 - Vývoj počtu evidovaných absolventů škol a mladistvých podle stupně vzdělání

ISCED97	stav k			
	celkem		ženy	
	30.9.2007	30.9.2008	30.9.2007	30.9.2008
bez vzdělání a neúplné základní	0	1	0	1
základní vzdělání	52	98	18	50
nižší střední vzdělání	0	0	0	0
nižší střední odborné	83	66	52	32
střední odborné s výuč.listem	498	446	206	177
stř. nebo stř.odb. bez mat.i výuč. listu	2	0	2	0
ÚSV	43	33	28	21
ÚSO s vyučením i maturitou	316	260	126	113
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	497	430	326	256
vyšší odborné vzdělání	66	62	42	44
bakalářské vzdělání	47	58	28	43
vysokoškolské	157	179	91	110
doktorské	1	4	1	3
celkem	1 762	1 637	920	850

Komentář:

Jedním ze stále opakovaných nedostatků zaměstnatelnosti absolventů škol a mladistvých je nabídka volných pracovních míst neodpovídající jejich vzdělanostní struktuře (tento stav je dán také atraktivitou a stupněm obtížnosti studia). V nabídkách pro tuto kategorii nezaměstnaných se objevují převážně místa pro jednoduché dělnické a také málo atraktivní administrativní práce, přičemž charakter těchto míst většinou jejich dosaženému vzdělání neodpovídá.

Stále pravidelně se také v posledních letech opakuje situace, že absolventi oborů a profesí, které vyžadují výuční list nebo vyučení s maturitou (řemesla), hledají práci snáze než absolventi se středním a vyšším vzděláním. Opakovaně se jedná o důsledek snahy žáků vystudovat maturitní obor, často bohužel za každou cenu, na úkor oborů s výučním listem. Tím je převaha nabídky nad poptávkou jasně definovaná a to je problém, se kterým se potýká většina úřadů práce v kraji Vysočina.

Další problémy kolem zaměstnatelnosti absolventů škol a mladistvých jsou také dlouhodobě známé a stále se opakující:

- o mladistvé uchazeče se základním vzděláním není mezi zaměstnavateli zájem
- mladiství uchazeči nemají zájem pracovat v pro ně odpovídajících pracovních místech
- nevhodná volba studijního nebo učebního oboru (přání rodičů, touha „pracovat v kanceláři,...apod.)
- chybějící pracovní zkušenosti
- neochota absolventů přizpůsobit se specifickým požadavkům zaměstnavatele
- s tím související nechuť zaměstnavatelů vzít do pracovního poměru člověka bez praxe a pracovních návyků
- a v neposlední řadě i velmi malý zájem některých absolventů do zaměstnání vůbec nastoupit

Bez překonání těchto „handicapů“ je úspěšnost jejich zařazení se do společnosti poměrně velmi malá a záleží proto na každém kroku, který tyto mladé lidi motivuje k jejich odstranění. Proto je i na úřadech práce, aby pomohli tyto kroky urychlit tak, aby se absolventi škol a především mladiství uchazeči uspokojivě uplatnili na trhu práce (programy IAP, ISTP, projekty Asistenční služby, Profese budoucnosti, Počítačový specialista a další).

V posledních letech i z důvodu obecného nedostatku kvalifikovaných pracovníků a také mnohem přísnějších podmínek pro vyplácení podpory v nezaměstnanosti pro tuto kategorii uchazečů, počty evidovaných osob v evidencích úřadů práce stále klesaly (každoročně do maturit a učňovských zkoušek v květnu a červnu, kdy postupně přicházeli absolventi noví), ovšem ke konci roku 2008 **bylo registrováno 1 425 absolventů škol** všech stupňů vzdělání a mladistvých, což je o **50** více! než v předchozím měsíci a také o **154** více než ve stejném období roku 2007. Z hlediska dlouhodobého vývoje se jedná v tomto období o překvapivý vývoj, který naznačuje že o tuto kategorii zaměstnanců nejen přestává být zájem, ale že je zde předpoklad, že tito pracovníci jsou a budou propouštěni již v prvních vlnách snižování stavu pracovníků ve firmách.

Specifickou skupinou nezaměstnaných jsou mladiství, tedy uchazeči do 18 let věku se základním vzděláním (mladiství, kteří nedokončili některý z typů středního školství nebo odborných učilišť. Zde se vyskytují tyto faktory, které negativně ovlivňují zařazení těchto osob na trh práce:

- nízký věk a možné zdravotní potíže
- absence jakýchkoliv dovedností
- častý nezájem o další vzdělávání, nedostatek motivace a oslabená vůle
- nevhodné pracovní návyky, pramenící z nulového pocitu odpovědnosti
- a naopak nereálné požadavky na pracovní zařazení a nadstandardní ohodnocení jejich práce
- a současně i nedostatek pracovních příležitostí pro tuto skupinu nezaměstnaných uchazečů.

III.4.2 Osoby se ZP

Tabulka 16 – Vývoj počtu uchazečů osob se zdravotním postižením

Osoby se ZP	stav k			
	celkem		ženy	
	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008
osoby se ZP	3 348	3 205	1 737	1 695
podíl na celkovém počtu uchazečů	20,7 %	17,9 %	10,7 %	9,5 %
z toho: plně invalidní	6	9	3	2
částečně invalidní	2 990	2 881	1 553	1 522
os. zdravotně znevýhodněné	352	315	181	171

Komentář:

Osoby se zdravotním postižením jsou na trhu práce stále velmi specifickou pracovní kategorií se zvláštními nároky na práci a pracovní podmínky odpovídajícími jejich zdravotnímu stavu. Proto jsou důvody jejich nezaměstnatelnosti převážně tyto:

- nevyhovující pracovní podmínky
- nevyhovující charakter práce
- vysoký podíl fyzické práce
- pracovní doba neodpovídající jejich handicapu

Převážně z těchto důvodů je proto nabídka volných pracovních míst pro tuto kategorii uchazečů trvale nedostatečná jak z hlediska struktury, tak z hlediska počtu těchto úzce specializovaných míst.

Pokud se jedná o další vývoj nezaměstnanosti této kategorie uchazečů o zaměstnání, tak přestože od ledna 2008 do října 2008 jejich počty lineárně trvale klesaly, od listopadu 2008 nastal poměrně prudký nárůst jejich počtů v evidencích úřadů práce. Předpokládáme proto, že tento trend bude s největší pravděpodobností s minimálními výkyvy pokračovat i nadále.

III.5 Ohrožené mikroregiony v jednotlivých okresech

Tabulka 17 – Charakteristika mikroregionů k 31.12.2008

okres	název mikroregionu	počet obyvatel	počet osob ekonomicky aktivních	počet uchazečů		MN v %	
				celkem	dosažitelní	z celk. počtu uch.	z dosažitelných uchazečů
Třebíč	Jaroměřice nad Rokytnou	6 180	2 839	340	332	12,0	11,7
Havlíčkův Brod	Světlá nad Sázavou	10 907	5 564	697	631	12,1	10,9
Třebíč	Moravské Budějovice	16 009	7 614	801	784	10,5	10,3
Třebíč	Budišov	4 001	1 819	175	172	9,6	9,5
Žďár nad Sázavou	Bystřice nad Pernštejnem	20 704	9 685	893	869	9,2	8,3
Havlíčkův Brod	Golčův Jeníkov	4 486	2 103	188	179	8,6	8,2
Jihlava	Telč	13 469	6 576	549	531	8,4	8,1
Žďár nad Sázavou	Nové Město na Moravě	19 540	9 153	710	691	7,8	7,0
Pelhřimov	Humpolec	16 839	8 187	540	510	6,6	6,2

Komentář:

Většina mikroregionů uvedených v tabulce, je původně zaměřena především na zemědělství a později i na turistiku, to znamená, že zde není dostatečně silný průmysl na to, aby vstřebal vzniklé množství nezaměstnaných osob (současně v těchto oblastech žije nadprůměrný počet obyvatel se základním vzděláním a vyučených, tedy mimo jiné s menšími možnostmi zajištění si práce v místě bydliště)). Ve většině případů se totiž jedná o zemědělské oblasti s méně příznivými výrobními podmínkami, ležícími mimo hlavní dopravní (jak autobusové, tak železniční) spojení. Proto je také do těchto oblastí i malý příliv podnikatelských subjektů (včetně nových místních podnikatelských subjektů) a s tím i málo nových vznikajících pracovních příležitostí (Jaroměřicko, Telečsko, mikroregion Golčova Jeníkova apod.). Z důvodu absence průmyslu zde bývá současně i málo zaměstnavatelů z jiných oborů a to v době útlumu zemědělství v těchto lokalitách znamená trvalý nedostatek pracovních příležitostí.

Značným problémem těchto i mnoha dalších oblastí kraje zůstává i nadále špatné dopravní spojení, komplikující dojíždění za prací, například v oblasti Golčova Jeníkova v okrese Havlíčkův Brod, Telečska na Jihlavsku, Jaroměřicka na Třebíčsku (mikroregion s trvale nejvyšší mírou nezaměstnanosti v kraji) a v mnoha jiných převážně okrajových mikroregionech kraje Vysočina.

Na jihu kraje, převážně v jihozápadní části okresu Třebíč je situace ještě komplikována přetrvávajícími důsledky dřívější izolace pohraničí.

Nepřehlédnutelnými faktory, které negativně ovlivňují zaměstnanost v některých z těchto regionů, je, jak zde již bylo uvedeno, nepříznivá vzdělanostní

struktura obyvatelstva (výše zmiňovaný vyšší podíl osob se základním vzděláním a výučním listem), samotná demografická skladba obyvatelstva a například i vyšší podíl osob se změněnou pracovní schopností (např. Bystřicko v okrese Žďár nad Sázavou).

Navíc v těchto oblastech jsou obecně poměrně nízké výdělky blízké se minimální mzdě, což je skutečnost, která dokáže odradit mnoho i místních potenciálních zaměstnanců.

Ve druhé polovině loňského roku se ke „klasické“ skupině nezaměstnaností dlouhodobě ohrožené skupině mikroregionů v kraji Vysočina „připojily“ další ohrožené oblasti, například Světlá nad Sázavou na Havlíčkobrodsku, kde prudký nárůst nezaměstnanosti vyvolalo masivní propouštění ve zdejších sklárnách. Jedná se o příkladnou ukázkou toho, jaký dopad na zaměstnanost v daném mikroregionu má likvidace rozhodujícího zaměstnavatele v této oblasti.

IV. CIZINCI NA TRHU PRÁCE

Tabulka 18 - Zaměstnávání cizinců

Zaměstnaní cizinci	stav k	
	31.12.2007	31.12.2008
zaměstnaní s pracovním povolením	3 492	4 516
informace o zaměstnání podle § 98 písm. a) až e), j) až m)	350	962
občané EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska	3 214	2 235

Komentář:

Situace v této oblasti se pomalu mění v závislosti na vlivu členství České republiky v Evropské unii a změny v oblasti zaměstnávání cizinců se začínají stále více projevovat (včetně postupného poklesu jejich počtů v hospodářství České republiky).

Nejčastěji cizinci obsazované pracovní profese v jednotlivých okresech kraje Vysočina (pracovní povolení, trvalý pobyt):

- Havlíčkův Brod: těžba kamene, šičky, švadleny, strojírenství, stavebnictví a zemědělství
- Jihlava: šičky, stavební a textilní dělníci, zedníci, strojírenští a montážní dělníci, řidiči a pracovníci ve službách
- Pelhřimov: strojírenští, stavební a zemědělní dělníci, dělníci v potravinářském průmyslu
- Třebíč: pomocné pracovní síly v průmyslu a ve stavebnictví, svářeči, lékaři
- Žďár nad Sázavou: strojírenští dělníci, pracovníci v zemědělské výrobě, lesní dělníci

Zaměstnanost občanů EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska:

- Havlíčkův Brod: pracovníci ve strojírenství, stavební dělníci, elektrikáři
- Jihlava: montážní dělníci
- Pelhřimov: strojírenští a stavební dělníci, dělníci v potravinářství a obchodě, balíči, strojírenský technik, učitel
- Třebíč: pracovníci ve strojírenství, stavebnictví, obuvnictví, službách, obchodě, dopravě a ve zdravotnictví

- Žďár nad Sázavou: pracovníci ve strojírenství

Současný trend v cizinecké politice v kraji Vysočina zaznamenává v poslední čtvrtině roku výrazné omezování vydávání nových pracovních povolení. Důvodem je vývoj světové finanční krize, která vede nejen k rušení pracovních míst pro české obyvatele, ale výrazně i pro zahraniční pracovníky, a to nejen ze třetích zemí, ale i ze zemí EU, protože i tyto firmy mají v České republice výrobní a odbytové problémy.

Celkově se počty zahraničních pracovníků v loňském roce sice ještě opticky zvýšily hlavně především díky nárůstu počtů ukrajinských, vietnamských a mongolských pracovníků, ale právě z výše uvedených důvodů výrazné omezování vydávaných pracovních povolení pro cizince ke konci roku 2008 tento trend zastavilo.

Aktivní politika zaměstnanosti

V.1 Vynaložené finanční prostředky na APZ

Tabulka 19 - Výdaje na politiku zaměstnanosti (v tis. Kč)

Výdaje na PZ	2007	2008
výdaje na politiku zaměstnanosti celkem (PZ)	603 171	566 396
z toho na pasivní politiku (PPZ)	369 843	376 768
<i>podíl PPZ na PZ v %</i>	61,3 %	66,5 %
na aktivní politiku (APZ) ¹⁾	221 230	156 557
<i>podíl APZ na PZ v %</i>	38,7 %	27,6 %
Podpora zaměstnávání OZP - příspěvek dle §78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti	23 209	26 436
<i>podíl podpory zaměstnávání OZP na PZ v %</i>	3,8 %	4,7 %
Insolvence	5 126	6 635
<i>podíl insolvence na PZ v %</i>	0,8 %	1,2 %

¹⁾ včetně ESF

Tabulka 20 – Výdaje APZ dle jednotlivých nástrojů včetně závazků z minulého období (v tis. Kč)

Nástroj APZ	2007	2008
VPP	33 436	22 333
SÚPM zřízené a vyhrazené zaměstnavateli	47 823	24 164
SÚPM zřízené uchazeči o zaměstnání - SVČ	7 527	6 195
CHPD a CHPM vytvořené pro OZP	1 850	1 690
CHPM – SVČ vytvořené pro OZP	338	680
Příspěvek na provozní náklady CHPD, CHPM a CHPM - SVČ vytvořené pro OZP	2 537	3 889
Rekvalifikace, poradenské aktivity	11 487	16 099
překlenovací příspěvek	310	91
příspěvek na dopravu zaměstnanců	5	0
příspěvek na zapracování	0	0
příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	0	0
cílené programy k podpoře zaměstnanosti § 120	5 025	28
programy tvorby nových pracovních míst	0	0
projekty ESF	89 064	-
projekty ESF – OP RLZ	-	65 243
projekty ESF – OP LZZ – VPP	-	11 614
projekty ESF – OP LZZ – SÚPM	-	1 203
převody do rezervních fondů ÚP	7 521	0

převody do fondů organizačních složek státu (OSS)	14 257	0
ostatní (semináře, expertízy apod.)	207	3 328
celkem	221 230	156 557

V.2 Nově vytvořená pracovní místa a osoby podpořené v rámci jednotlivých nástrojů APZ

Tabulka 21 - Počet vytvořených pracovních míst v rámci jednotlivých nástrojů APZ s finančním příspěvkem úřadu práce

nástroj APZ (celkový počet nových pracovních míst)	2007	2008
VPP	673	298
SÚPM zřízené a vyhrazené zaměstnavateli	927	355
SÚPM zřízené uchazeči o zaměstnání - SVČ	163	127
CHPD a CHPM vytvořené pro OZP	19	41
CHPM – SVČ vytvořené pro OZP	3	9
cílené programy I. (počet míst)	8	0
cílené programy II. (počet dohod)	3	0
Projekty ESF - OP LZZ - VPP	-	485
Projekty ESF - OP LZZ - SÚPM	-	183
celkem	1 793	1 498

Tabulka 22 - Příspěvky poskytované v rámci APZ

nástroj APZ (celkový počet podpořených osob)	2007	2008
osoby s příspěvkem		
překlenovací příspěvek	44	12
příspěvek na zapracování	0	0
příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	0	0
příspěvek na provozní náklady CHPD, CHPM a CHPM - SVČ vytvořené pro OZP	27	167
projekty ESF – OP RLZ	472	1 180
příspěvek na dopravu		
počet zaměstnavatelů	1	0
počet zaměstnanců	60	0

V.3 Rekvalifikace

Tabulka 23 - Rekvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání, rekvalifikace zaměstnanců

ukazatel	2007	2008
rekvalifikace uchazečů o zaměstnání		
počet uchazečů zařazených do rekvalifikací	2 620	2 812
z toho: ženy	1 698	1 826
absolventi škol a mladiství	152	98
OZP	342	238
rekvalifikaci ukončilo celkem	2 641	2 817
z toho úspěšně	2 370	2 525
počet uchazečů umístěných po rekvalifikaci ¹⁾	1 875	1 694
rekvalifikace zájemců o zaměstnání		
počet zájemců zařazených do rekvalifikací	179	413
rekvalifikaci ukončilo celkem	140	357
z toho úspěšně	126	332
počet zájemců umístěných po rekvalifikaci	54	235
rekvalifikace zaměstnanců		
počet zaměstnavatelů	6	12
počet zaměstnanců zařazených do rekvalifikací	23	67
rekvalifikaci ukončilo celkem	23	67
z toho úspěšně	23	67

¹⁾ Do 12 měsíců po ukončení rekvalifikace

Komentář:

Profesní zaměření nejčastěji poskytovaných rekvalifikací v kraji Vysočina můžeme podle jednotlivých okresů rozlišit takto:

Havlíčkův Brod:	obsluha PC, pracovník v sociálních službách, svařování, účetnictví a další
Jihlava:	základní obsluha PC, účetnictví s využitím výpočetní techniky, pracovník v sociálních službách, svářeč, skladový logistik a další
Pelhřimov:	pracovník v sociálních službách, kurzy v oblasti VT, účetnictví, řidičské průkazy a další
Třebíč:	základy obsluhy PC, řidičská oprávnění, pracovník v sociálních službách, kurz pro začínající podnikatele, pracovník digitalizačního střediska, skladový logistik a další
Žďár nad Sázavou:	základy podnikání pro OSVČ (CEPAC), podvojný účetnictví, základy PC, pečovatel/ka pro oblast sociální péče, svářečský kurz, rozšíření řidičského oprávnění a další.

Z výše uvedeného přehledu vidíme, že stejně jako v roce 2007 byly v roce 2008 nejčastější požadavky na absolvování rekvalifikačního kurzu pro pečovatele/lku pro oblast sociální péče, dále všeobecně na znalosti práce s počítačem a účetnictví

a z řemesel kurzy pro svářeče, řidiče nákladních vozidel a obsluhu vysokozdvíhých a manipulačních vozíků. Trvalým vybočením z trendu je nesespecifický rekvalifikační motivační kurz pro začínající podnikatele, pořádaný v Třebíči a ve Žďáru nad Sázavou.

Z hlediska prognózování můžeme říci, že rekvalifikace jako nástroj aktivní politiky zaměstnanosti budou v dalším období zaujímat stále větší podíl politiky zaměstnanosti a jejich význam se bude nadále trvale zvyšovat.

VI. PROGNOZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ

VI.1 Předpokládaný vývoj ve Vašem kraji – očekávané ovlivňující celorepublikové a místní faktory.

VI.1.1 Průmyslové zóny: viz Příloha 1

VI.1.2 Předpokládaný vývoj z celorepublikového pohledu a zejména očekávané ovlivňující celorepublikové a „místní“ faktory

Některé trendy, které v průběhu roku 2008 ovlivňovaly trh práce v kraji Vysočina, měly obecnou platnost i v předešlých letech a budou ji mít zřejmě i nadále. Stále se zřejmě bude například zvyšovat cena dopravného a budou se upravovat jízdní řády podle komerčního využívání jednotlivých tratí či komunikací, což přispěje místně sice ke zlepšení stavu dopravní obslužnosti, ale většina změn povede na základě dřívějších zkušeností globálně ke zhoršení současného stavu. Stále budou silnější a slabší regiony a je otázkou, jestli někdy v budoucnosti vůbec dojde alespoň k částečnému narovnání podmínek na trhu práce v obou typech oblastí.

Ještě koncem prázdnin se zdálo, že celosvětová finanční krize Českou republiku, potažmo kraj Vysočinu, mine. Kdyby vývoj na trhu práce v našem kraji pokračoval stejně jako v prvním pololetí roku 2008, došlo by k dalšímu snižování nezaměstnanosti a dalším starostem firem, kde vzít zaměstnance. Ovšem již začátkem druhého pololetí se začal hroutit nejprve sklářský průmysl v okrese Havlíčkův Brod, následně se dostavil propad firem z automobilového průmyslu, tedy z oboru, který v posledních letech „táhl“ ekonomiku a s ní i trh práce v celém kraji Vysočina a následně se dostavilo propouštění ve firmách napříč celým oborovým spektrem. Ke konci roku začínají zaměstnavatelé ve velkém rozsahu využívat § 209, odst. 3 ZP - Poskytování náhrady mzdy v nižší částce. Nezaměstnanost od začátku IV. Q 2008 trvale roste (od července 2008 do prosince 2008 nárůst o cca 3 700 nových uchazečů o zaměstnání), naopak nabídka volných pracovních míst strmě klesá (ve sledovaném období pokles o 2 650 volných pracovních příležitostí).

Obecně se tedy dá říci, že v kraji Vysočina mají ekonomické problémy dnes nejen sklárny a firmy, zabývající se automobilovým průmyslem, tedy ty, které na zvyšování současné nezaměstnanosti v kraji Vysočina mají rozhodující podíl, ale i textilky, papírny, dopravci, firmy podnikající v potravinářství, ve službách, v zemědělství a lesnictví a v dalších oborech. Hlavní příčinou tohoto stavu je skutečnost, že firmy neustále přicházejí o zakázky, a to jak na úrovni České republiky, tak (hlavně) i ze zahraničí (Německa, Rakouska a dalších zemí).

Z výše uvedeného vyplývá, že nejen že současný trend nárůstu nezaměstnanosti bude i nadále pokračovat, ale také že v současné době nejsme schopni odhadnout jak celkový dopad krize na nezaměstnanost v našem kraji, tak ani

výhledově dobu jejího trvání, to znamená přechod k trvalému zlepšení současné krizové situace.

VI.2 Nejvíce ohrožené skupiny uchazečů o zaměstnání a situace v nejohroženějších mikroregionech.

Jednou z nejvíce nezaměstnaností ohrožených skupin zaměstnanců se dlouhodobě stále jeví obyvatelé okrajových částí regionů (například na Jihlavsku Telečsko, na Žďársku Bystřicko a Novoměstsko, na Třebíčsku Jaroměřicko, Budišovsko a region Moravských Budějovic), protože v důsledku špatného stavu dopravní obslužnosti (rušení neekonomických linek a neodpovídající spádovost dopravy) se stále hůře dopravují do vzdáleného zaměstnání (v bližších sousedních regionech zaznamenáváme z pohledu zaměstnanosti stejně špatnou situaci) a navíc zde bývá absence prosperujícího dominantního zaměstnavatele, který by trh práce daného regionu všestranně příznivě ovlivňoval.

Hledisko důležitosti postavení prosperujícího dominantního zaměstnavatele se nám zcela jasně ukazuje v krizové situaci v nezaměstnanosti, která nastala ve Světlé nad Sázavou na Havlíčkobrodsku, kde jediný důležitý zaměstnavatel zastavil výrobu a propustil všechny své zaměstnance. Důsledkem byl raketový vzrůst nezaměstnanosti v oblasti a otázka „co dál“, protože jiné pracovní příležitosti v této oblasti dnes nejsou. Podobně se do této situace dostal mikroregion Humpolec, na Pelhřimovsku, kde strojírenské firmy, navázané na automobilový průmysl, začaly stejně jako jinde hromadně propouštět a jiné pracovní příležitosti se zde vyskytují pouze sporadicky.

Další v současné době velmi ohroženou skupinou uchazečů jsou dlouhodobě nezaměstnaní – uchazeči evidovaní na úřadech práce déle než 1 rok. Patří sem zejména uchazeči starší 50 let (tato kategorie uchazečů patří mezi nejohroženější kategorie vůbec), ženy s malými dětmi a uchazeči, které je možno zařadit mezi nepřizpůsobivé. V tomto směru je dlouhodobě velmi špatná situace na okresech Třebíč a Žďár nad Sázavou, naopak nejlépe se z tohoto pohledu jeví situace v okrese Pelhřimov.

Nesmíme také zapomínat na kategorii osob zdravotně znevýhodněných, jejichž počty v evidencích úřadů práce dnes vytrvale rostou a jejichž pracovní místa jsou rovněž existenčně ohrožena.

Současně mezi skupinu osob ohrožených nezaměstnaností můžeme dnes po dlouhé době opět zařadit absolventy škol a mladistvé, jejichž nezaměstnanost se opět začíná zvyšovat a to v době, kdy jejich počty byly v evidencích úřadů práce vždy nejnižší (v jarním období krátce před maturitami a závěrečnými zkouškami).

Jak bylo uvedeno výše, dlouhodobě mezi nejohroženější oblasti kraje Vysočina patří mikroregiony na Třebíčsku: Jaroměřice nad Rokytnou, Moravské Budějovice a Jemnice, na Havlíčkobrodsku Golčův Jeníkov a na Jihlavsku Telč, kde v těchto oblastech shodně chybí v současné době rozvinutý průmysl a kde je velmi špatná dopravní obslužnost. Tato místa, charakterizovaná převažujícím zemědělstvím v nepříliš příznivých výrobních podmínkách, mají sice v současné době vybudované (nebo budují) dobře prezentované průmyslové zóny, ale ty jsou zatím mimo větší zájem investorů. Tatáž situace je i jinde, například v okrese Žďár nad Sázavou v mikroregionu Bystřice nad Pernštejnem: z hlediska dopravy je velmi těžko dostupným regionem a i proto není o průmyslovou zónu, vybudovanou u města Bystřice, dosud mezi významnými investory větší zájem.

VI.3 Dvě varianty možného vývoje nezaměstnanosti.

Tabulka 24 - Předpokládaný vývoj nezaměstnanosti v dalším období

očekávaný stav k	mírnější varianta			pesimističtější varianta		
	počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	MN v %	počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	MN v %
30.06.2009	24 080	23 230	8,5	27 260	26360	10,0
31.12.2009	24 860	24 010	8,8	29 690	28 790	10,6

VII. DOPORUČENÍ

Doporučení úřadům práce v kraji Vysočina:

- aktivněji vyhledávat možnosti uplatnění se na trhu práce pro rizikové skupiny uchazečů za pomoci nástrojů APZ a projektů ESF
- lépe a účelněji využívat jednotlivé nástroje APZ v rámci projektů ESF
- s větším důrazem prosazovat u zaměstnavatelů vytváření vhodných pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání a občany se ZP
- aktivně vyhledávat subjekty s předpokládaným uvolňováním pracovníků a následně zjišťovat dopad na nezaměstnanost v postižené oblasti za účelem jeho potlačení
- zpřísnit a dodržovat zpřísněný postup vyřizování agendy a podmínek při povolování práce cizincům
- pravidelná aktualizace monitoringu zaměstnavatelů ve spolupráci se zaměstnavateli a příslušnými orgány státní správy
- aktivní spolupráce mezi jednotlivými úřady práce v kraji Vysočina a krajem Vysočina při vytváření možností pro využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie za účelem snižování nezaměstnanosti v kraji Vysočina

Doporučení vůči SSZ MPSV ČR:

- odstranit trvale přetrvávající zákonné bariéry v poskytování vzájemné informovanosti mezi orgány státní správy, provázanými datovými informacemi s úřady práce
- sjednotit a lépe propojit vzájemnou přístupnost databází mezi orgány státní správy formou legislativních kroků, zejména s OSSZ, finančními úřady, referáty SSP a sociálními odbory obcí s rozšířenou působností z důvodu lepší kontrolovatelnosti čerpání sociálních dávek a dotací
- zakotvit právní odpovědnost zadavatelů obchodních smluv za nelegální zaměstnávání cizinců dodavatelské firmy
- zajištění koncepce návaznosti a vzájemné provázanosti aktivit APZ a plánovaných projektů v rámci čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu.

Příloha 1

Průmyslové zóny

v okresech kraje Vysočina

viz.: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4018865